

Zaaknr. : 16.ZK22334/17.B0106

Kenmerk : 17IT011679

Barcode :

Jaarstukken 2016

Doel van de notitie: Besluitvorming door algemeen bestuur over vaststelling van de Jaarstukken 2016.

Samenvatting: 2016 is een goed jaar geweest. Het overgrote deel van de producten en diensten is conform de begroting uitgevoerd en het jaar wordt afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 2,291 miljoen. Dit is € 3,328 miljoen voordelig ten opzichte van de begroting, waar rekening was gehouden met een nadelig exploitatiesaldo van € 1,037 miljoen.

De zuiveringstaak is, ondanks enkele incidenten, zodanig uitgevoerd dat aan de doelstellingen is voldaan. Op het gebied van innovatie is het onderzoek thermofiele gisting afgerond en is het onderzoek voor bioplastics op pilot-schaal afgerond, met een heel positief resultaat. Voor het watersysteembeheer heeft 2016, naast de reguliere activiteiten, in het teken gestaan van de afronding van diverse "Ruimte voor de rivier"-projecten en het opstarten van verbeterprojecten aan de primaire en regionale keringen. In de realisatie van natte natuurplek en ecologische verbindingzones is vooruitgang geboekt en er wordt actief gezocht naar maatschappelijke verbindingen in projecten, onderhoud en monitoringgegevens. Bedrijfsvoering heeft ook in 2016 bijgedragen aan de soepele en efficiënte realisatie van de primaire taken. Daarnaast is de reorganisatie Samen Soepel Sterk in je Werk voorbereid en is de uitvoering van de Baseline Informatieveiligheid Waterschappen (BIWA) afgerond.

De accountantscontrole is goed verlopen. Oplevering van de Jaarstukken en het controledossier was conform de gemaakte afspraken, hetgeen resulteert in een goedkeurende controleverklaring.

In de jaarstukken van het waterschap is de volledige jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant opgenomen (zie bijlage VIII van de jaarstukken).

Advies: Het algemeen bestuur stemt in met:

1. De overschrijdingen op de exploitatiebudgetten van de programma's: in totaal € 2.830.000.
2. De overschrijdingen boven de norm van de investeringskredieten: in totaal € 541.000 (conform bijlage "Te autoriseren overschrijdingen investeringskredieten").
3. Vaststelling van de Jaarstukken 2016.
4. Het instellen van een bestemmingsreserve Persoonsgebonden Basis Budget (PBB).
5. Bestemming van het bedrijfsresultaat van de taak Watersysteembeheer (€ 59.000 positief):
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-WS: € 414.000
 - b. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-WS: € 215.000
 - c. Toevoeging aan de bestemmingsreserve PBB-WS: € 125.000
 - d. Onttrekking uit de egaliseringsreserve WS: € 265.000
6. Bestemming van het bedrijfsresultaat van de taak Zuiveringsbeheer (€ 2.233.000 positief):
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-ZB: € 943.000
 - b. Onttrekking uit de algemene/calamiteitenreserve ZB: € 248.000
 - c. Toevoeging aan de bestemmingsreserve PBB-ZB: € 125.000
 - d. Toevoeging aan de egaliseringsreserve ZB: € 1.413.000
7. De definitieve bijdrage over 2016 voor de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant op € 754.000 per waterschap.

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☒ Directieteam	02 mei 2017
☐ Overlegvergadering	
☒ Dagelijks Bestuur	16 mei 2017
☒ Voorbereidingscommissie Financiële Zaken	24 mei 2017
☒ Besluitvormend AB	14 juni 2017

☒ Bijlage(n) bij het besluit Jaarstukken 2016 Waterschap Brabantse Delta Bijlage: Te autoriseren overschrijdingen investeringskredieten Accountantsverslag 2016 Deloitte Juridische procedures en vastgoedtransacties 2016 Jaarstukken 2016 Aquon /Jaarverslag 2016 SNB Jaarverslag 2016 NWB/Rekening 2016 NBWB	17IT011900 17IT011770 17IN010377 17IT012625 17IN009743/17IN012118 17IN009525/17IN012192/94
-- Achtergronddocument(en)	

Aanleiding / context

Conform artikel 103 van de Waterschapswet legt het dagelijks bestuur verantwoording af aan het algemeen bestuur over het gevoerde beleid in het afgelopen begrotingsjaar, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.

Beoogd effect

In de Jaarstukken 2016 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid in het betreffende begrotingsjaar en de kosten en opbrengsten die hiermee gepaard gaan. Daar waar exploitatiebudgetten en investeringskredieten zijn overschreden, wordt instemming van het algemeen bestuur gevraagd ten einde de begrotingsrechtmatigheid en de goedkeurende controleverklaring van de accountant te borgen. Tevens wordt gevraagd het positieve financiële resultaat te bestemmen.

Ter kennisname is het accountantsverslag van Deloitte, de accountant van waterschap Brabantse Delta, opgenomen.

Het algemeen bestuur heeft bevoegdheden gedelegeerd aan het afdelingshoofd Juridische Zaken. Middels de bijlage "Juridische procedures en vastgoedtransacties 2016" worden deze bevoegdheden verantwoord.

Gelijktijdig met de Jaarstukken 2016 worden de goedgekeurde jaarrekeningen van de verbonden partijen Aquon, SNB, NWB en NBWB ter kennisname aangeboden. Voor de overige verbonden partijen is thans nog geen goedgekeurde jaarrekening beschikbaar. Deze worden derhalve later aangeboden. De (concept)exploitatieresultaten van alle verbonden partijen zijn verwerkt in de jaarstukken van het waterschap.

Argumenten instemming overschrijdingen exploitatie- en investeringsbudgetten

Het algemeen bestuur wordt gevraagd in te stemmen met de overschrijdingen op de exploitatiebudgetten van de programma's van in totaal € 2.830.000 (zie de tabel hieronder) en de overschrijdingen boven de norm van de investeringskredieten van in totaal € 541.000 (zie bijlage: Te autoriseren overschrijdingen investeringskredieten). Door in te stemmen wordt de begrotingsrechtmatigheid en de goedkeurende controleverklaring van de accountant geborgd.

Programma (bedragen x € 1000)	Begroting 2016	Begroting 2016 (na beschikking onvoorzien)	ML 2016-4	Rekening 2016	Over- schrijding
Netto lasten					
4000 – Zuiveringstechnische werken	51.578	51.578	54.206	54.164	+2.586
8000 - Bestuur en communicatie	4.106	4.606	4.637	4.849	+244

(+ = nadelig / - = voordelig)

1. De overschrijdingen op de programma's zijn opgevangen binnen de totale Begroting en reeds eerder gemeld aan het bestuur.

Het waterschap kiest ervoor alleen begrotingswijzigingen op te stellen voor grote nieuwe initiatieven. Financiële afwijkingen worden gerapporteerd in de managementletters en zoveel mogelijk opgevangen binnen de begroting. Doelstelling is budget- en begrotingsbeheer op een adequaat niveau in te vullen met respect voor het budgetrecht, een pragmatische aanpak en het voorkomen van extra bureaucratie.

De overschrijding op programma 4000 bedraagt € 2,856 miljoen (5% van het totale programma) en is reeds gemeld in de tussentijdse managementletters vanaf ML 2016-1. Een groot deel van de overschrijding ontstaat door de vertraging in de bouw van een eigen zuivering van vier bedrijven in Tilburg. Hierdoor zijn de kosten van zuiveren door derden € 1,766 miljoen hoger. Deze kosten worden echter volledig gecompenseerd door hogere belastingopbrengsten (verantwoord op programma 9000). De overige verschillen zijn toegelicht in het jaarverslag van programma 4000.

De overschrijding op programma 8000 bedraagt € 744.000 ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting. Het DB heeft op 15-11-2016 ingestemd met het beschikbaar stellen van € 500.000 vanuit de raming 'Onvoorzienne uitgaven' uit de Begroting 2016 ter dekking van de achterblijvende opbrengsten op het project 'Sloten, oevers en dijken op orde', onderdeel 'Oneigenlijk grondgebruik'. Voor een uitgebreide inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar § 1.1.2 van de jaarstukken. De beschikking uit de raming onvoorzienne uitgaven is verwerkt in de laatste managementletter over 2016 (ML 2016-4). Na verwerking van de beschikking resteert er nog een tekort van € 244.000.

De vermelde overschrijdingen zijn opgevangen binnen de totale Begroting 2016. Er is sprake van een voordelig exploitatiesaldo van € 2,291 miljoen. Het algemeen bestuur heeft aan het dagelijks bestuur de volgende bevoegdheid verstrekt: "Het overschrijden van de netto kosten van een programma met 10% indien de hiervoor benodigde financiële ruimte elders binnen de begroting kan worden gevonden." Beide overschrijdingen blijven, na verwerking van de beschikking uit de onvoorzien, ruim binnen de 10%.

2. *De overschrijdingen boven de norm van de investeringskredieten zijn zo veel mogelijk gemeld in de managementletters en toegelicht in de bijlage.*

Het algemeen bestuur heeft aan het dagelijks bestuur de bevoegdheid verstrekt de geraamde uitgaven van een ontwikkelingsinvestering met maximaal 10% te overschrijden zonder toestemming vooraf, mits deze mutatie past binnen het vastgestelde beleid. Bij instandhoudingsinvesteringen worden vanuit het vastgesteld kader van het algemeen bestuur in principe geen overschrijdingen toegestaan.

Overschrijdingen boven de norm worden tussentijds bij de Managementletter (voor zover bekend) en achteraf bij de jaarstukken gerapporteerd, onder vermelding van de oorzaak van de overschrijding.

In de bijlage "Te autoriseren overschrijdingen investeringskredieten" is een overzicht opgenomen van alle projecten waar in 2016 een kredietoverschrijding is ontstaan. Het gaat om een tiental overschrijdingen op investeringskredieten met een totale overschrijding van € 541.000. Hierbij is per project vermeld waardoor de overschrijding wordt veroorzaakt en of deze reeds eerder is gemeld in de tussentijdse Managementletters. Door autorisatie van de hogere kosten door het algemeen bestuur is de begrotingsrechtmatigheid geborgd.

Het verschonen van kleine overschrijdingen bij de jaarstukken doet recht aan de pragmatische aanpak die het waterschap voorstaat, waarbij beoogd wordt extra bureaucratie en administratieve kosten te voorkomen. Er zijn ook een beperkt aantal grotere overschrijdingen ontstaan, met name door onvoorziene omstandigheden met een spoedeisend karakter. Het waterschap is aan het onderzoeken welke maatregelen getroffen kunnen worden om hier in de toekomst op gepaste wijze mee om te gaan. De bedoeling is tot eenduidige en uniforme afspraken te komen over op welk moment in het jaar we de afweging maken om geen aanvullend krediet meer aan te vragen, waarbij volledig recht gedaan wordt aan de begrotingsrechtmatigheid en het sturen op hoofdlijnen.

Argumenten vaststellen Jaarstukken 2016

3. *Het overgrote deel van de producten en diensten is conform de Begroting uitgevoerd.*

In de programmaplannen van de Begroting 2016 zijn de activiteiten en doelstellingen voor 2016 opgenomen. In de jaarverslagen van de diverse programma's (hoofdstuk 2 van de Jaarstukken 2016) is terug te zien dat deze voor het overgrote deel conform de Begroting zijn uitgevoerd.

De **Zuiveringstaak** is zodanig uitgevoerd dat aan de doelstellingen is voldaan. Op het gebied van innovatie is het onderzoek thermofiele gisting afgerond en is het onderzoek voor bioplastics op pilot-schaal afgerond, met een heel positief resultaat.

Voor **Watersysteembeheer** heeft 2016 in het teken gestaan van de afronding van diverse "Ruimte voor de rivier"-projecten en het opstarten van verbeterprojecten aan de primaire en regionale keringen. In de realisatie van natte natuurplek en ecologische verbindingzones is vooruitgang geboekt en er wordt actief gezocht naar maatschappelijke verbindingen in projecten, onderhoud en monitoringgegevens.

De **Bedrijfsvoering** heeft ook in 2016 bijgedragen aan de soepele en efficiënte realisatie van de primaire taken. Daarnaast is de reorganisatie Samen Soepel Sterk in je Werk voorbereid en is de uitvoering van de Baseline Informatieveiligheid Waterschappen (BIWA) uitgevoerd.

4. *Het jaar wordt afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 3,328 miljoen ten opzichte van de Begroting en € 2,543 miljoen ten opzichte van Managementletter 2016-4.*

De Jaarrekening 2016 sluit met een voordelig exploitatiesaldo van € 2,291 miljoen. In de Begroting 2016 was rekening gehouden met een nadelig saldo van € 1,037 miljoen. De resultaten per taak zijn als volgt:

Resultaat en bestemming per taak (bedragen x € 1.000)	Water- systeem- beheer	Zuiverings- beheer	Vaarwegen- beheer	Totaal
Netto lasten	56.882	61.789	1.352	120.023
Opbrengst verontreinigingsheffing	-358			-358
Reserve wachtgelden personeel	24	24		47
Onttrekking egaliseringsreserve CBL	-681	-768		-1.450
Heffingen/omslagen	-55.925	-63.277		-119.202
Bijdrage Provincie			-1.352	-1.352
Resultaat per taak	-59	-2.233	0	-2.291

(+ = nadelig / - = voordelig)

Bij Managementletter 2016-4 werd nog een nadelig exploitatieresultaat verwacht van € 252.000:

Bedrijfsresultaat 2016 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2016	ML 2016-4	Rekening 2016	Verschil met ML 2016-4
Bedrijfsresultaat	+ 1.037	+ 252	- 2.291	- 2.543

(+ = nadelig / - = voordelig)

Het voordeel ten opzichte van ML 2016-4 bedraagt € 2,543 miljoen en wordt verklaard door:

- De hogere opbrengst zuiveringsheffing bedrijven van € 1,2 miljoen: Eind 2016 is er meer inzicht op de definitieve aanslagen van voorgaande jaren. In 2016 heeft de BWB achterstanden weggewerkt en is door een toenemende automatisering beter inzicht verkregen in de voor de heffing in aanmerking te nemen objecten.
- Enkele ontwikkelingen van na de peildatum ML 2016-4: De kosten van energie zijn € 0,5 miljoen lager vanwege een droog najaar en een teruggave energiebelasting over voorgaande jaren (de vaststellingsovereenkomst is getekend in januari 2017). De maaiwerkzaamheden zijn € 0,29 miljoen lager doordat er meer werk in eigen beheer is uitgevoerd en er minder meerwerk nodig was dan verwacht.
- De budgetten voor advieskosten zijn niet volledig benut en vrijgevallen (voordeel: € 0,56 miljoen)
- Voor de overige plussen en minnen wordt verwezen naar de Jaarstukken 2016.

5. *De accountantscontrole is goed verlopen en er is een goedkeurende verklaring afgegeven.*

Deloitte is sinds boekjaar 2014 aangesteld als accountant van waterschap Brabantse Delta. Voor 2016 is er wederom een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Oplevering van de Jaarstukken en het controledossier was conform de gemaakte afspraken. Voor de geconstateerde bevindingen omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid wordt verwezen naar bijgevoegd accountantsverslag.

Argumenten vaststellen bestemming bedrijfsresultaat

Het algemeen bestuur wordt gevraagd een bestemmingsreserve Persoonsgebonden Basis Budget (PBB) in te stellen en in te stemmen met de volgende resultaatbestemming:

Voorstel bestemming bedrijfsresultaat Watersysteembeheer (bedragen x € 1.000)	Rekening 2016
Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB	+414
Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB	-215
Toevoeging aan de bestemmingsreserve PBB	+125
Onttrekking uit de egaliseringsreserve Watersysteembeheer	-265
Totaal bestemming resultaat Watersysteembeheer	+59

Voorstel bestemming bedrijfsresultaat Zuiveringsbeheer (bedragen x € 1.000)	Rekening 2016
Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB	+943
Onttrekking uit de algemene/calamiteitenreserve	-248
Toevoeging aan de bestemmingsreserve PBB	+125
Toevoeging aan de egaliseringsreserve Zuiveringsbeheer	+1.413
Totaal bestemming resultaat Zuiveringsbeheer	+2.233

6. *Door financiële meevallers te reserveren wordt een belangrijke stap gezet om te komen tot een duurzaam financieel beleid en in het bijzonder het beperken van de schuldenlast.*

Bij de Kadernota 2017–2026 heeft het bestuur een belangrijke stap gezet om te komen tot een duurzaam financieel beleid. De maatregelen die vanaf 2017 ingaan, leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen zonder extra tariefstijgingen, is besloten om (toekomstige) financiële meevallers apart te zetten in een bestemmingsreserve. Voor 2016 gaat het om de volgende financiële meevallers:

- Voordeel herstructurering leningen (€ 414.000 Watersysteembeheer en € 467.000 Zuiveringsbeheer)
- Voordeel opheffen amoveringsvoorziening SNB (€ 476.000 Zuiveringsbeheer)

Naast toevoeging van de financiële meevallers wordt er ook een bedrag van € 215.000 onttrokken. In 2015 zijn door het waterschap twee grote projecten opgeleverd in het kader van het nationale programma 'Ruimte voor de rivier': De waterberging Volkerak Zoommeer en de Overdiepse polder. Tijdens de uitvoering draagt het waterschap een deel van de risico's en krijgt daarvoor een vergoeding. De vergoedingen waren bij de oplevering niet volledig opgebruikt. Bij de Jaarrekening 2015 is een inschatting gemaakt van de kosten die mogelijk nog zouden komen. Het resterende bedrag (€ 3,14 miljoen) is vrijgefallen ten gunste van het resultaat 2015 en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid. In 2016 bleek dat de verwachte kosten voor 2016 te laag waren ingeschat.

Per saldo wordt er in 2016 € 1.142.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid (financiële meevallers -/- benodigde onttrekking).

7. *Conform het Reserve- en voorzieningenbeleid 2016 worden de kosten van de calamiteiten Halderberge (€ 78.765) en Roosendaal (€ 169.422) gedekt door een onttrekking uit de alg./calamiteitenreserve ZB.*

Zoals in het Reserve- en voorzieningenbeleid 2016 is opgenomen wordt ter bestrijding van onverwachte gebeurtenissen (calamiteiten) voor iedere taak afzonderlijk een algemene/calamiteitenreserve in stand gehouden. Voorgesteld wordt de kosten van de calamiteiten Halderberge (€ 78.765) en Roosendaal (€ 169.422) te onttrekken uit de algemene/calamiteitenreserve Zuiveringsbeheer.

8. *Toevoeging aan de bestemmingsreserve PBB doet recht aan de afspraken uit de cao 2014-2016.*

In de cao 2014-2016 voor de waterschappen is bepaald dat de medewerkers met ingang van 1 januari 2016 een Persoonsgebonden Basis Budget van € 5.000 beschikbaar hebben. Dit budget kan binnen vijf jaar besteed worden aan opleidingen en andere activiteiten benodigd voor persoonlijke ontwikkeling, loopbaan en vitaliteit. Jaarlijks houdt het waterschap in de begroting rekening met een bedrag van € 1.000 per medewerker. Indien aan het einde van het jaar het volledige begrote bedrag nog niet is uitgegeven wordt dit bedrag in deze bestemmingsreserve PBB gestort. In 2016 is € 250.000 van de begrote opleidingskosten niet uitgegeven en toegevoegd aan de bestemmingsreserve PBB.

In tegenstelling tot het geactualiseerde Reserve- en voorzieningenbeleid 2016 is bij nader inzien en in overeenstemming met de accountant besloten om een bestemmingsreserve in te stellen in plaats van het vormen van een voorziening. Een bestemmingsreserve past beter bij de aard en karakter van de rechten/aanspraken. Met de medewerker worden afspraken gemaakt over inzet van het PBB. Dit betekent dat het PBB geen financieel recht/aanspraak vertegenwoordigt. Alleen als een medewerker een voorstel doet voor een PBB-besteding, en de leidinggevende geeft hiervoor goedkeuring, dan ontstaat pas het recht van de medewerker om bijvoorbeeld de betreffende opleiding te volgen. Het PBB dat eind 2020 nog niet opgemaakt is, vloeit terug naar de algemene middelen.

9. *De resterende mutaties van de egalisatiereserves zijn positiever dan bij de Begroting 2016 is ingeschat.*

De onttrekking uit de egalisatiereserve Watersysteembeheer bedraagt € 0,265 miljoen. Er was een onttrekking van € 1,037 miljoen begroot.

De toevoeging aan de egalisatiereserve Zuiveringsbeheer bedraagt € 1,413 miljoen. Er was geen onttrekking of toevoeging begroot.

Argumenten vaststellen definitieve bijdrage 2016 Muskusrattenbestrijding

Voorgesteld wordt de definitieve bijdrage over 2016 voor de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant op € 754.011 per waterschap.

10. *De netto lasten zijn conform de Begroting en de populatie muskusratten is onder controle.*

Waterschap Brabantse Delta is uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling "Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant" en is belast met de administratie en financiering. De volledige "Jaarrekening Muskus- en Beverrattenbestrijding 2016" voor de deelnemende waterschappen is opgenomen in bijlage VIII van de jaarstukken. De definitieve bijdrage over 2016 bedraagt € 754.011 per waterschap en is nagenoeg gelijk aan de Begroting, waar een bijdrage van € 752.000 per deelnemend waterschap werd voorzien. Over de uitvoering van de taak en de vangstgegevens wordt gerapporteerd in het Jaarverslag 2016 Muskus- en beverrattenrattenbestrijding Brabantse waterschappen, die separaat wordt aangeboden aan de deelnemers van de GR.

Kanttelingen en risico's

In de risicoparagraaf van de jaarstukken (§ 1.7) worden de belangrijkste risico's voor de bedrijfsvoering belicht.

Financiële dekking

Het jaar wordt afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 3,328 miljoen ten opzichte van de Begroting, waar een onttrekking van € 1,037 miljoen was begroot voor Watersystemen. Hierdoor verbetert de financiële positie van het waterschap. Conform de voorgestelde resultaatbestemming wordt per saldo € 2,291 miljoen toegevoegd aan de reserves.

Uitvoering

N.v.t.

Communicatie

- De Jaarstukken 2016 met bijbehorende stukken zijn ingevolge artikel 100 van de Waterschapswet van 31 mei tot en met 14 juni 2017 ter inzage gelegd.
- Na vaststelling worden de Jaarstukken 2016 met bijbehorende stukken ter goedkeuring aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Brabant gezonden.
- De Jaarstukken 2016 worden na besluitvorming gepubliceerd op Spraakwater en op de website van het waterschap.

Relatie met beleidsvelden**- Winnend Samenwerken in Brabant**

In de jaarstukken wordt gerapporteerd over de activiteiten die gezamenlijk zijn uitgevoerd en opgepakt met de andere Brabantse waterschappen.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Niet van toepassing.